

Importregulering

(Bilaget omfatter kapitel 6 i »Beskæftigelsesforslag – en rapport om bekæmpelse af arbejdsløsheden under krisen«, udgivet i 1978 som Socialistiske Økonomers småskrifter nr. 4).

1. *Indledning*

Det dobbelte problem, som dansk økonomi befinder sig i med et samtidigt underskud på betalingsbalancen og en betydelig arbejdsløshed, fremstilles af mange som et uløseligt dilemma. Hvis der foretages en økonomisk ekspansion for at mindske arbejdsløsheden, medfører dette ofte en samtidig forværring af underskuddet på betalingsbalancens løbende poster. Et eksempel på dette så vi blandt andet i forbindelse med den midlertidige momsned sættelse i 1975–76, hvor resultatet blev en vis mindskning i arbejdsløshedstallene, men samtidig en betydelig forøgelse af importen.

Det spørgsmål, som naturligt melder sig, er da, om det ikke er muligt at nedbringe underskuddet på betalingsbalancen *uden* at foretage en generel økonomisk stramning, som samtidig går ud over beskæftigelsen. Et middel hertil kunne være direkte restriktive indgreb i importen, for eksempel ved told eller ved kvantitative restriktioner. Et sådant indgreb ville betyde et radikalt skift i den udvikling mod stadig større frihandel, som de skiftende danske regeringer i tiden efter anden verdenskrig har støttet.

2. *Udvikling mod frihandel*

Efter afslutningen af 2. verdenskrig var praktisk taget al import til Danmark belagt med restriktioner eller toldafgifter. Dette var tilfældet for det meste af verdenshandelen som følge af de restriktioner, der overalt blev gennemført i forbindelse med 30'ernes økonomiske krise og med den 2. verdenskrig.

Indenfor rammerne af GATT (General Agreement on Trade and Tariffs: et interna-

tionalt aftalesystem vedrørende handel og toldafgifter) blev der i 50'erne gennemført en række forhandlinger, hvori alle de udviklede kapitalistiske lande og en del udviklingslande deltog. Disse forhandlinger førte med USA som drivkraft til fjernelse af en række restriktioner på verdenshandelen, først og fremmest en afskaffelse af direkte kvantitative reguleringer, der blev anset for at være mere restriktive end almindelige toldafgifter.

Af større betydning end de generelle aftaler om reduktion af importreguleringerne har de regionale frihandelsområder været. I 1950 grundlagdes Kul- og Stålunionen, som senere blev til EEC (EF). Som modstykke hertil dannede de fleste af de europæiske kapitalistiske lande, som ikke var med i Fællesmarkedet (herunder Danmark) EFTA, der ikke som Fællesmarkedet var en egentlig samarbejdsorganisation, men blot et frihandelsområde. I 1972 blev en række EFTA-lande, herunder Danmark, optaget i EF.

Disse regionale frihandelsområder har imidlertid også et protektionistisk sigte. Der sker ganske vist en radikal fjernelse af alle restriktioner *mellem* medlemslandene, men samtidig opretholdes en række barrierer mod import fra lande udenfor frihandelsområdet.

3. *Fordele og ulemper ved frihandelen*

Der skal ikke her foretages en systematisk gennemgang af forskellige udenrigshandels teorier, men kort opsummeres nogle af de argumenter, der har været fremhævet for og imod en øget international handel.

Den øgede internationale arbejdsdeling falder helt i tråd med den øgede arbejdsdeling mellem virksomhederne, der er sket i de